

УДК 81'243'276.6:004]:378.016

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2021.30.11>

Людмила Лазоренко, канд. пед. наук, доц.
ORCID: 0000-0002-0067-7471
e-mail: englusy@gmail.com

Оксана Красненко, канд. філол. наук, асист.
ORCID: 0000-0001-9758-3801
e-mail: o.krasnenko@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ ЗІ СТУДЕНТАМИ ФАКУЛЬТЕТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розглядаються шляхи розв'язання проблеми використання студентоцентрованого навчання (СЦН) для студентів ІТ спеціальностей. У сучасних конкурентних умовах розвитку ринку праці випускники університетів мають бути краще підготовлені до майбутньої професійної діяльності. Наводиться досвід теоретичних досліджень щодо студентоцентрованого підходу до навчання. Автори зупиняються на труднощах набуття нової педагогічної парадигми, яка стверджує зміну "від викладання до навчання" у дидактиці вищої освіти. Підкреслюється необхідність складної систематичної роботи, пов'язаної з розробкою стратегій оцифрування освіти. Зосереджено увагу на результатах навчання з погляду розвитку комунікативних компетенцій.

У науковій праці зазначено про необхідність упроваджувати студентоцентрований підхід у викладання англійської мови професійного спрямування (ESP), що базується на розвитку компетентнісного підходу, який дозволяє принести особистісний сенс до освітнього процесу. Роз'яснено, що цей підхід ставить на перше місце не інформованість людини, а уміння розв'язувати проблеми, які виникають у різних життєвих ситуаціях. Доведено, що СЦН забезпечує особистісне й когнітивне зростання студентів, а також стимулює лідерство та міжособистісне спілкування. За такого підходу студенти беруть участь у створенні свого навчального досвіду, будучи незалежними у виборі способів набуття знань.

Наведено завдання для ІТ студентів, які показують, як СЦН стимулює їх розмірковувати, аналізувати, синтезувати, критикувати та застосовувати свої знання в реальних ситуаціях. У студентоцентрованій парадигмі освіти розвиток суб'єктивної освітньої процесу зосереджується на сучасних гуманістичних знаннях, таких категоріях, як "суб'єкт", "свобода", "саморозвиток", "цілісність", "діалог". Отже, викладачі сприяють позитивним результатам студентів і підвищують їхню мотивацію.

Автори показують приклади використання таких методів навчання, як онлайн-дослідження, Веб-квест, метод проєктів, метод розв'язання проблем, перевернуте навчання, які мотивують студентів, підвищують співпрацю та продуктивність роботи в команді, сприяють спілкуванню й обміну знаннями, а також розвивають критичне мислення і творчий підхід. Як результат, студенти набувають практичного досвіду та стають впевненими в собі, вільно володіючи навичками XXI ст.

Ключові слова: студентоцентроване навчання (СЦН), інформаційні технології, компетентнісний підхід, англійська мова професійного спрямування (ESP), Веб-квест, пошуковий метод, метод проєктів, метод розв'язання проблем, перевернуте навчання, навички XXI ст.

Вступ. Сучасна освіта у сфері Інформаційних технологій вимагає все більшого використання інноваційних наукових технологій, інформаційних продуктів, кваліфікованих спеціалістів. Однією із головних завдань вищого навчального закладу завжди було й залишається високоякісне навчання студентів певної спеціальності, яке забезпечує їхню успішну й ефективну роботу в подальшому професійному житті. Лише фахівці найвищого класу мають бути складовою інтелектуального потенціалу країни, який гарантує її успішний і динамічний науково-технічний розвиток.

Британська Рада в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Advance HE (Велика Британія) і за підтримки Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, реалізує Програму вдосконалення викладання у вищих навчальних закладах України. Київський національний університет імені Тараса Шевченка бере активну участь у ній.

Головною метою програми є підвищення якості вищої освіти України шляхом розвитку інституційної спроможності державних університетів щодо вдосконалення викладання і навчання. Програма була розроблена на основі проведеного дослідження стану і потреб викладання у вищій освіті України [4].

Завдяки реалізації цієї програми очікується досягнення таких результатів:

- створення національної платформи для фахового обговорення й обміну кращими практиками з удосконалення викладання у вищій освіті;

- формування мережі викладачів та управлінців університетів, готових до втілення змін та обміну ефективними практиками щодо вдосконалення викладання серед колег як у власному університеті, так і між університетами України;

- підтримка університетів у реалізації інституційних проєктів із вдосконалення викладання.

Протягом 2020–2022 рр. у Програмі братимуть участь 30 університетів України. До складу університетської команди ввійдуть три викладачі й один представник менеджменту університету [4]. Отже, упровадження цієї програми дозволить підвищити якість освіти та збільшити конкурентоздатність освітнього процесу в Україні із європейськими вищими навчальними закладами.

Сучасні викладачі-практики, які працюють в освітній сфері, дедалі частіше звертаються до компетентнісного підходу, що дозволяє реалізувати особистісний акцент до освітнього процесу. Вказаний підхід ставить на перше місце не поінформованість людини, а уміння розв'язувати проблеми, завдання, які виникають у процесі пізнання, під час роз'яснення явищ дійсності, у взаємовідносинах людей, в етичних нормах, під час оцінювання особистих дій, під час оцінювання своєї підготовки до навчання у професійному навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці.

Метою дослідження цієї статті є теоретичне осмислення концепцій компетентнісного підходу у вищій освіті, а також методи, які сприяють реалізації студентоцентрованого навчання на факультеті інформаційних технологій.

Методи дослідження включають гносеологічний аналіз (методологічний, порівняльний аналіз і синтез сучасних парадигм, підходів в освітньому процесі); порівняння, узагальнення й систематизацію моделей навчання студентів у ВНЗ.

Специфіка компетентнісного навчання полягає в тому, щоб засвоювалися не готові знання, запропоновані кимось, зокрема викладачем, а студент під керівництвом викладача має сам формувати знання, формулювати поняття, необхідні для розв'язання завдання.

Використовуючи такий підхід, навчальна діяльність періодично набуває дослідний або практико-перетворювальний характер, сама стає предметом засвоєння [1].

Для організації такого професійного навчання у європейській вищій освіті з'явився термін "студентоцентроване навчання" (СЦН). За визначенням міжнародної організації "Education International", СЦН являє собою тип мислення і культуру вищого навчального закладу, а також є методом навчання, який тісно пов'язаний із конструктивістськими теоріями навчання й підкріплюється ними [5]. Варто зазначити, що СЦН є основним принципом Болонських реформ вищої освіти, які передбачають зміщення акцентів із викладання (трансляції знань) на навчання як активну діяльність студента (творча співпраця, діалог між викладачем і студентом) [6; 8].

Студентоцентроване навчання було запропоновано Ф. Хейвордом ще на початку ХХ ст., у 1905 р. Подальший розвиток СЦН набуло в науковій праці Д. Дьюї (1956), в 1980-ті рр. цю концепцію було трансформовано Карлом Роджерсом в теорію освіти. СЦН також пов'язано з роботами Жана Піаже (розвиваюче навчання) і Мальколма Ноулз (самонаправляюче навчання).

Натепер найповнішу інтерпретацію СЦН викладено в так званому "Довідковому керівництві для студентів, співробітників та вищих навчальних закладів", яке є частиною проекту "Час нової парадигми в освіті: СЦН" ("Time for a paradigm change: student centered learning" (T4SCL)), який втілюється в життя за рахунок коштів Європейського союзу студентів (ESU) і організацією "Education International" (EI).

Проект T4SCL має на меті допомагати в розробці стійких стратегій, методів СЦН, а також надавати відповідним організаціям студентів і викладачів більше можливостей бути активними партнерами в його поширенні у вищих навчальних закладах по всій Європі. Проект спрямований на те, щоб забезпечити правильне уявлення про необхідні інструменти та проблеми СЦН як фундаментальну основу освіти протягом усього життя.

Ідею СЦН можна розкрити, переглянувши систему дев'яти принципів:

1) необхідність постійного рефлексивного процесу в ході СЦН, оскільки неможливо мати один стиль, який залишається незмінним і загальноприйнятим;

2) неможливість приведення СЦН до одного рішення, придатного для всіх випадків; натомість організувати створення структур підтримки, адекватних конкретних умов, освоєння різноманітних стилів викладання і навчання;

3) опора студентів на індивідуальний досвід і стиль навчання (шляхом спроб і помилок, занурення в інформаційне середовище тощо);

4) різноманіття інтересів студентів й обставин навчання з погляду здоров'я, психологічних проблем, соціального стану;

5) значимість вибору для ефективності СЦН, що робить необхідним організацію навчання у відповідній формі;

6) необхідність адаптації навчання до життєвого, професійного й когнітивного досвіду учня в силу того, що студенти мають різний досвід і базові знання;

7) необхідність контролю студентами свого навчання й можливість брати участь у ролі активних партнерів у проектуванні навчальних матеріалів й оцінюванні;

8) "створення можливостей", а не "інформування", що покладає на студента велику відповідальність, спонукаючи його думати, аналізувати, синтезувати, критикувати;

9) співпраця між студентами і викладачами у виробленні загального розуміння проблем, які виникають під час освітнього процесу, а також проблем, із якими вони стикаються як зацікавлені сторони навчання [5].

Отже, можна зробити висновок, що кінцевим продуктом Болонських реформ є підвищення кваліфікації на

основі результатів навчання, які можна розглядати як частину набору інструментів, що за правильного застосування мають призвести до позитивних змін [7].

Основні відмінності нової дидактики, на думку Й. Вільдта, можна охарактеризувати за такими ознаками: "центрування на студентові", тобто в центрі навчання є той, кого навчають і його процес навчання; зміна ролі викладача: від "викладання" до інструктування щодо ситуації і сфери навчання, також включає навчальне консультування; орієнтація навчання на цілі та результати; сприяння самостійному й активному навчанню; концентрація на мотиваційних, соціальних аспектах навчання; зв'язок між отриманням знань і розробкою стратегії навчання [12].

Для СЦН використовуються переважно інноваційні методи викладання, що стимулюють навчання на основі взаємодії викладача зі студентами, а також вимагають ставлення до студента як до активного учасника освітнього процесу, який формує універсальні, такі ключові компетенції, як розв'язання проблем, критичне та рефлексивне мислення. Ці навички безумовно відповідають запитам суспільства ХХІ ст. [11, с. 249]. Варто відзначити, що вагома роль у реалізації СЦН належить цифровим технологіям, які дозволяють використовувати гнучкі техніки, проводити онлайн пошук інформації, організувати її та представляти онлайн або оффлайн у різних формах.

У європейському проєкті "Час нової парадигми в освіті: студентоцентроване навчання" представлена цілісна конструкція СЦН: його переваги для студентів і викладачів; роль у зміні мислення; реалізація СЦН викладачами (мотивація студентів; знання студентів викладачами; вибір методів викладання і навчання; вибір методів оцінювання знань студентів; застосування оцінки курсу в СЦН; використання інформаційних технологій для його вдосконалення); реалізація СЦН навчальним закладом (конструкція навчальних програм і використання результатів навчання; внутрішня оцінка якості методів оцінювання; постійний професійний розвиток академічного персоналу; використання інформаційних систем для підтримки СЦН); підтримка культури СЦН (зміна в роботі студентів з інформацією в навчальній групі; рекомендації за систематичним розвитком СЦН тощо) [5].

Результати дослідження. СЦН набуває особливого змісту в умовах навчання під час всесвітньої пандемії. Адже в його основі – розуміння того, що всі вищі навчальні заклади відрізняються, так само як і викладачі та студенти. Вони функціонують у найрізноманітніших контекстах і мають справу з багатьма предметними дисциплінами [12]. Студенти мають неоднакові потреби: різні стилі навчання, а тому потребують несхожі педагогічні потреби (одні навчаються лише шляхом спроб і помилок, інші – на практичному досвіді; одні набувають теоретичні знання завдяки читанню літератури, інші мають аналізувати й обговорювати теорію, щоб зрозуміти предмет). Зазвичай, навчання вимагає співробітництва між студентами і викладачами, яке спонукає шукати спільні рішення і складає центральний елемент філософії СЦН. Отже, викладач має бути зорієнтований на допомогу студентам у виборі індивідуального стилю навчання. Ключовими словами мають стати "знайти, створити, засвоїти".

Працюючи зі студентами факультету Інформаційних технологій Київського національного університету імені Тараса Шевченка, ми реалізуємо принцип студентоцентрованого навчання через пошуковий (евристичний) метод, який внутрішньо мотивує студентів до навчання та вимагає рефлексії.

Наприклад:

Онлайн-дослідження, або веб-пошукові завдання (Web-Quest) передбачають самостійний пошук

необхідної інформації [11, с. 280]. Ми заохочуємо ІТ студентів цікавитися значенням нових слів, термінів, підбирати й аналізувати антоніми та синоніми з використанням

онлайн-словників, зокрема <https://dictionary.cambridge.org/>, <https://www.macmillandictionary.com/>, <https://www.thesaurus.com/>, <https://www.ldoceonline.com/>, а також вивчати словосполучення в контексті, порівнювати значення лексичних одиниць і частоту їхнього функціонування в різних літературних регістрах, зокрема звертаючись до Корпусу сучасної англійської мови (COCA <https://www.english-corpora.org/coca/>).

Для вдосконалення усних мовленнєвих навичок, студентам пропонується створювати власні відео-повідомлення за допомогою таких ресурсів, як <https://prezi.com/>, <https://graasp.eu/>, <https://inshot.com/>, <https://videomaker.simpleshow.com/> про використання інформаційних технологій у повсякденному житті. ІТ студенти полюбують також самостійно підбирати відео на 5–10 хв за запропонованою темою (наприклад, про 3D принтери, або новітні технології у збереженні навколишнього середовища), розробляти питання й готувати дефініції до 5–8 лексичних одиниць, вживаних у контексті. Попередньо переглянуті викладачем, такі завдання опрацьовуються на занятті у групі.

Студенти ознайомлюються з різними ІТ сайтами, переглядають і вивчають матеріал, обирають те, що найбільше їх цікавить і подають його у класі у формі презентації, доповіді, або ж колажу, для того, щоб розгорнути дискусію. Наприклад:

Writing

Task 1.6. For some interesting and varied articles on different aspects of IT visit the following website www.pcmag.com. Make a note of any useful new vocabulary that you come across and make a presentation [3, p. 11].

В умовах дистанційного навчання ми маємо можливість відкривати світ віртуально. ІТ студентам було запропоновано ознайомитися з роботою офісів таких всесвітньовідомих цифрових гігантів, як Microsoft Office in Hong Kong (<https://www.youtube.com/watch?v=kseQC02b7xw>), Cisco (<https://blogs.cisco.com/healthcare/explore-the-interactive-virtual-healthcare-tour>). Після того вони виконали багато завдань та обговорили побачене в парах.

Окрім того, ми знайомимо студентів із технологіями, які вони можуть використовувати самостійно для удосконалення англійських навичок. Наприклад, <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/features/6-minute-english>, <https://learningenglish.voanews.com/>, <https://ed.ted.com/>, <https://www.youtube.com/>, <https://eslbrains.com/>, <https://www.esl-lab.com/difficult/> – безкоштовні веб ресурси, які містять багато корисної й цікавої інформації. Вони дозволяють виконувати тестові завдання, які автоматично перевіряються. Отже, студенти можуть опрацьовувати матеріал, який відповідає їхнім інтересам, і підвищувати рівень володіння англійською мовою.

Метод проєктів передбачає командну роботу над обраною проблематикою, під час якої студенти створюють мультимедійні презентації. Наприклад, чотири команди по 4 студенти-першокурсники за спеціальністю 126 "Інформаційні системи і технології" працювали над чотирма проєктами з використанням принципів eduScrum в межах гнучкої методології (Agile Learning): *Technological innovations that will revolutionize the future of medicine; Technology in education; Technology driving*

innovation in the beauty industry; Tech innovations that can help us to save the planet. Перед студентами було поставлено завдання, вони відповідно самі визначали стратегію її розв'язання, розподіливши ролі в команді. eduScrum практики включають такі етапи, як планування, процес, підготовка презентації, аналіз і оцінювання [10, с. 248]. Вони дозволяються розвивати у студентів професійні та комунікативні навички. Унаслідок чого було представлено групові проєкти у формі презентацій із використанням Google Slides, студенти взяли активну участь в обговоренні, висловили свої коментарі, продемонстрували досить високий рівень мовленнєвої компетенції.

Наші ІТ студенти вміють також створювати цікаві вікторини в конструктивній взаємодії в командах, зокрема в Kahoot! за тематикою інформаційних технологій (<https://create.kahoot.it/share/ir-11-group-2-it-quiz/9ece033c-bd8d-4633-b2da-87ab0ddfc415>, <https://create.kahoot.it/details/2e3e2977-1216-4e5c-b306-838b9303a723>). Ми залучаємо їх також до написання спільних письмових робіт із використанням Google Docs. Ці завдання спрямовані на розвиток у студентів таких навичок, як співпраця, спілкування, креативність.

Метод розв'язання проблем включає менші проєкти, які вивчають поточну проблему. Аналізуючи визначення, дослідження, причини проблеми, студенти у співпраці оцінюють рішення до обраної проблеми, розв'язують її та представляють свої результати іншим студентам. Як і метод проєктів, цей метод передбачає використання релевантних, життєвих ситуацій зовнішнього світу, що забезпечує студентів такими навичками, як вирішення проблем і розвитку критичного мислення, що особливо стануть у нагоді в подальшій професійній діяльності. Наприклад:

F Web Research Activity

Divide into two groups.

These are two issues each group should support and prove, using some information from the Internet:

- The potential dangers of Wi-Fi.
- Don't worry: Wi-Fi isn't dangerous!

Make up a table of pros and cons of Wi-Fi:

Pros	Cons

[9, p. 33]

"Перевернуте навчання" (Flipped Learning) є одним із практичних підходів до навчання, який стимулює студентів ХХІ ст. до самостійної роботи, сприяє розвитку вмінь пізнавальної активності й готовності до безперервної освіти, що є важливим фактором успішності в майбутній професійній діяльності. Основним принципом перевернутого навчання є те, що студенти самостійно опрацьовують навчальний матеріал, а на практичних заняттях систематизують отримані знання і закріплюють їх за допомогою викладача. При Flipped Learning аудиторія стає місцем, де студенти активно висловлюють свої думки, обговорюють, досліджують новий матеріал за підтримки викладача. Потрібно також застосовувати консультування студентів один одним, групові проєкти для дослідження концепцій, які були вивчені вдома. Спільна робота у групі, обмін інформацією з використанням різних джерел, застосування мережі Інтернет, а також доступ до автентичних матеріалів – усе це дає студентам відчуття свободи й задоволення від самостійної діяльності. Отже, вони оволодівають необхідними знаннями під час вивчення англійської мови, які будуть корисними в майбутній роботі [2, с. 181–182].

Під час навчального процесу необхідно звертати увагу на те, як студенти сприймають і засвоюють

матеріал, як його осмислюють та реалізують. Важливе значення в цьому відіграють письмові або усні відгуки однокласників, а також викладача до самостійно виконаної роботи. Це може бути опитування, проведене в Google Forms, Jamboard, Kahoot!, Mentimeter, або ж Q&A (питання і відповіді) на занятті. Навчальне середовище, яке надихає і де відчувається підтримка, завжди позитивно впливає на формування знань і навичок у студентів.

Отже, студентоцентризований підхід до викладання дає можливість "створити" надійного спеціаліста з незалежним аналітичним поглядом на певні речі / явища / процеси, а тому ключовим моментом є надання студентам можливості вибору курсів і дисциплін у межах навчальної програми. Цей підхід дає студентам уявлення про те, **як мислити**, а не навчати їх, що думати. Відповідно інтерес до навчального матеріалу / змісту мотивує студентів до навчання і, як наслідок, ми маємо високу активність, незалежність, бажання спілкуватися, аналізувати, думати тощо. СЦН сприяє створенню сприятливого навчального середовища для студентів усіх напрямків і вікових груп. Сучасні студенти віддають перевагу більш ефективному навчальному середовищу, заснованому на інформаційно-комунікаційних технологіях. Незважаючи на те, що викладач, орієнтований на студентів, виступає в ролі консультанта / тьютора, він має заохочувати студента ставити запитання, ділитися думками, аналізувати, оцінювати отриману інформацію тощо.

Серед недоліків, варто зауважити, що керування студентським колективом є важливою складовою навчання. Дискусія, яка виникає під час обговорення теми, може викликати певні проблеми (нездатність чути думки інших членів групи та соромитися вільно висловлювати свої пропозиції). Деякі студенти віддають перевагу індивідуальній роботі. Цей факт може спричинити певні труднощі для викладача, оскільки зосередження уваги на кожному може зайняти багато часу. Різний темп роботи студентів також перешкоджає ефективній роботі, оскільки вчитель має концентруватися на тих студентах, яким для виконання того чи іншого завдання потрібно більше часу, тоді як зв'язок з іншою частиною групи можна втратити.

Висновки. Реформування навчальних програм повинно забезпечити можливість високоякісних, гнучких й індивідуалізованих освітніх траєкторій. Центральною фігурою освітнього процесу є студент, його інтереси та освітні потреби – основа для формування професійно-орієнтованої програми. Освітній процес, зорієнтований на студента, усе більшою мірою визначається тим, чого хочуть досягти студенти. Отже, вони стають більш самостійним у виборі шляхів освоєння навчального матеріалу. Інформація використовується як засіб організації діяльності, а не як мета навчання. Студенти "конструюють" свій власний зміст за допомогою активного навчання, рефлексії, знахідок і "відкриттів". Часто акцентуються міжпредметні зв'язки з метою досягнення вищого рівня базових умінь і знань. Викладач виступає в ролі педагога-менеджера, а не транслятора інформації, тоді як студент є суб'єктом діяльності, на одному рівні з викладачем, а його особистісний розвиток стає однією з головних освітніх цілей. СЦН сприяє розвитку змішаних навчальних моделей, де навчання передбачається протягом усього життя.

Проведене дослідження вказує, що студентоцентризоване навчання допоможе студентам сформувати компетенції, необхідні їм на мінливому ринку праці, і дозволить стати активними та відповідальними громадянами сучасного цифрового суспільства. У нашій навчально-педагогічній роботі з ІТ студентами ми використовуємо такі сучасні пошукові методи, як онлайн дослідження, проєктний метод, метод розв'язання проблем, "перевернуте

Liudmyla Lazorenko, PhD in Pedagogy, Associate Professor
ORCID: 0000-0002-0067-7471
e-mail: englusy@gmail.com

навчання", що формують у студентів здатність до самостійного мислення й забезпечують ефективну взаємодію викладача зі студентами та між студентами.

Список використаної літератури

1. Артюхина А. И., Гетман Н. А., Голубчикова М. Г., Лопанова Е. В., Рабочих Т. Б., Рыбакова Н. Н. Компетентностно-ориентированное обучение в медицинском вузе: учебно-метод. пособие. – Москва: ФЛИНТА: Наука, 2013.
2. Красненко О. М., Лазоренко Л. В. Flipped Learning як ефективний підхід у викладанні англійської мови // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Філологічні й педагогічні студії у вітчизняній та зарубіжній науці XXI сторіччя". – Київ: ПП АВІАЗ, 2020. – С. 180–183.
3. Лазоренко Л. В., Соловей Н. В., Андриічук Т. В. Англійська мова для студентів факультету інформаційних технологій. – Київ: СМП "АВЕРС", 2017.
4. Dexter B. Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme: Initial Analysis. – 2019. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/ukraine_higher_education_teaching_excellence_needs_analysis_report.pdf
5. ESU. Student-Centered Learning – Toolkit for Students, Staff and Higher Education Institutions. – Brussels, 2010. URL: <https://eua.eu/downloads/publications/background-paper-to-the-eua-bologna-statement-2018.pdf>
6. EURASHE. The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade: Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education. – 2009. URL: https://www.eurashe.eu/library/bologna_2009_leuven-communique-pdf/
7. European Commission / EACEA / Eurydice. The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018.
8. European Union Association. Background: EUA's Initiatives to Establish European Dimension on Learning and Teaching. – 2018. URL: <http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/background-paper-to-the-eua-bologna-statement-2018>
9. Krasnenko O., Kucheriava L., Rebenko M. Professional English // IT: Textbook (1st Edition). – Kyiv: NUBiP Ukrainy, 2019.
10. Lazorenko L., Krasnenko O. Applying Agile Learning to teaching English for Specific Purposes // International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. – 2020. – 19 (9). – P. 238–258. URL: <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.9.13>
11. Lazorenko L., Krasnenko O. The importance of developing 21st century skills for advanced students // New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph. – Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2019. – P. 249–288. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-15-0-13>
12. Wildt J. Shift from Teaching to Learning. Herausforderungen einer kompetenzorientierten Studiengestaltung. – Berlin, 2009.

References

1. Artyukhina, A. I., Getman, N. A., Golubchikova, M. G., Lopanova, E. V., Rabochikh, T. B. & Rybakova, N. N. (2013). *Kompetentnostno-orientirovannoe obuchenie v medicinskom vuze: uchebno-metod. posobie* [Competency-based learning in the medical education]. Moscow: FLINTA, Nauka. (In Russ.).
2. Krasnenko, O. M. & Lazorenko, L. V. (2020). Flipped Learning як ефективний підхід у викладанні англійської мови [Flipped Learning as an effective approach in teaching English]. *Materialy mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii "Filolohichni y pedahohichni studii u vitchyzniani ta zarubizhnii nauki KhKhI storichchia"*. Kyiv: PP AVIAZ, p. 180–183. (In Ukr.).
3. Lazorenko, L. V., Solovei, N. V., & Andriichuk, T. V. (2017). *Anhliiska Mova Dlia Studentiv Fakultetu Informatsiinykh Tekhnolohii* [Essential English for IT Students]. Kyiv: SMP "AVERS". (In Ukr.).
4. Dexter, B. (2019). Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme: Initial Analysis. https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/ukraine_higher_education_teaching_excellence_needs_analysis_report.pdf
5. ESU. (2010). *Student-Centered Learning – Toolkit for Students, Staff and Higher Education Institutions*. Brussels. <https://eua.eu/downloads/publications/background-paper-to-the-eua-bologna-statement-2018.pdf>
6. EURASHE. (2009). *The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade: Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education*. https://www.eurashe.eu/library/bologna_2009_leuven-communique-pdf/
7. European Commission / EACEA / Eurydice. (2018). *The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
8. European Union Association. (2018). *Background: EUA's Initiatives to Establish European Dimension on Learning and Teaching*. <http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/background-paper-to-the-eua-bologna-statement-2018>
9. Krasnenko, O., Kucheriava, L., & Rebenko, M. (2019). Professional English. In *IT: Textbook (1st Edition)*. Kyiv: NUBiP Ukrainy.
10. Lazorenko, L., Krasnenko, O. (2020). Applying Agile Learning to teaching English for Specific Purposes. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19 (9), pp. 238–258. <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.9.13>
11. Lazorenko, L., Krasnenko, O. (2019). The importance of developing 21st century skills for advanced students. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2019, pp. 249–288. <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-15-0-13>
12. Wildt, J. (2009). *"Shift from Teaching to Learning" Herausforderungen einer kompetenzorientierten Studiengestaltung*. Berlin.

Надійшла до редколегії 17.03.21

Oksana Krasnenko, PhD in Philology, Assistant Professor
ORCID: 0000-0001-9758-3801
e-mail: o.krasnenko@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

ORGANISATION OF STUDENT-CENTRED LEARNING FOR STUDENTS OF INFORMATION TECHNOLOGY FACULTY

The article studies the problems and ways to use student-centred learning (SCL) for students of IT specialities. In today's competitive conditions of labour market development, university graduates must be well-prepared for future professional activities. The article presents the experience of theoretical research on the student-centred approach to learning. The authors dwell on the difficulties of acquiring a new pedagogical paradigm, which states the change "from teaching to learning" in the didactics of higher education. The paper emphasises the need for complex systematic work related to the development of strategies for digitising education. The focus is on learning outcomes in terms of communicative competencies development.

It is necessary to introduce SCL based on a competency approach to teaching English for specific purposes (ESP) as it introduces personal meaning to the educational process. It puts in the first place not human knowledge but the ability to solve problems in different life situations. The study has proved that SCL provides student personal and cognitive growth, stimulates leadership and interpersonal communication. With this approach, students are involved in creating their learning experience; they are independent in choosing ways to acquire knowledge.

The article demonstrates tasks for IT students that show how SCL stimulates them to think, analyse, synthesise, criticise and apply their knowledge in real-life situations. In the student-centred paradigm, the development of the subjects of the educational process focuses on modern humanistic knowledge, such categories as "subject", "freedom", "self-development", "integrity", "dialogue". Teachers foster positive outcomes for their students and increase their engagement.

The authors show examples of such teaching methods as online investigation, Web-quest, Project method, a Problem-solving method, Flipped learning. They generate student motivation and engagement, increase collaboration and team productivity, foster communication and knowledge sharing, and enhance critical thinking and creativity. As a result, students gain practical experience and become self-confident and lifelong learners in the 21st century.

Keywords: student-centred learning (STL), information technology, competency-based approach, English for Specific purposes (ESP), Web quest, search method, Project method, a Problem-solving method, Flipped learning, 21st-century skills.